

Revisionsrapport

Granskning av kunskapsnämndens styrning och uppföljning av förskolans verksamhet

*Louise Cedemar
Hanna Franck Larsson*

Februari 2013

Sandvikens kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Uppdrag och revisionsfrågor	3
1.3. Avgränsning.....	4
1.4. Metod.....	4
2. Förskolans organisation	5
3. Granskningsresultat	7
3.1. Bedrivs ett målinriktat och dokumenterat kvalitetsarbete inom förskolan på både nämnds- och enhetsnivå?	7
3.2. Finns det en ändamålsenlig resursfördelningsmodell som stödjer arbetet med att tillgodose både platsbehov och kvalitetskrav?	12
3.3. Finns det en ändamålsenlig framtidsplanering med prognoser vad gäller platsbehov, kompetensförsörjning, kompetensutveckling och lokalbehov?.....	14
3.4. Följer nämnden upp vad barn och vårdnadshavare anser om verksamheten, inklusive kö- och placeringsrutiner?	17
3.5. Kan barns behov av särskilt stöd tillgodoses?	19
3.6. Kan nämnden följa arbetet per enhet och över tid på ett tillförlitligt sätt?	20
3.7. Utövar nämnden sin tillsynsplikt av de förskolor som drivs av annan än kommunen på ett tillfredsställande sätt?	21

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sandvikens kommun genomfört en granskning av kunskapsnämndens styrning och uppföljning av förskoleverksamheten.

Vår bedömning efter genomförd granskning är att kunskapsnämnden i huvudsak säkerställt genom styrning och uppföljning att alla förskolor erbjuder likvärdiga förutsättningar för lärande och omsorg utifrån varje barns behov samt att behov av platser och öppettider kan tillgodoses.

Vi grundar vår bedömning bland annat på att

- Det bedrivs ett målinriktat och dokumenterat kvalitetsarbete inom förskolan på både nämnds-, förvaltnings- och enhetsnivå.
- Det i huvudsak finns en ändamålsenlig framtidsplanering med prognoser vad gäller platsbehov, kompetensförsörjning, kompetensutveckling och lokalbehov.
- Det sker en årlig uppföljning av vad vårdnadshavarna anser om verksamheten. Dock innefattar inte uppföljningen vårdnadshavares uppfattning avseende kö- och placeringsrutiner samt öppettider.
- Vid granskningstillfället kunde kommunen erbjuda plats i förskolan inom fyra månader och det finns även en strävan att erbjuda plats så nära barnets hem som möjligt.
- Kunskapsnämnden följer arbetet inom förskolan på en övergripande nivå. Möjlighet finns att ta del av kvalitetsredovisning per enhet. En gång per år genomför nämnden en dialogdag med verksamheten. Det har i granskningen framförts önskemål om en ökad dialog avseende förskolornas kvalitetsarbete och förutsättningar.
- Vid granskningstillfället hade kommunen utövat sin tillsynsplikt av de förskolor som drivs av annan än kommunen. Brister som påpekats av skolinspektionen avseende tillsynen har åtgärdats. Bland annat har dokumenterade riktlinjer för tillsyn av fristående förskolor tagits fram.
- Den resursfördelningsmodell som idag används inom förskolan inte fullt ut stödjer att resurser fördelas efter barnens behov.
- Det framförs i intervjuer att barns behov av särskilt stöd inte kan tillgodoses fullt ut, bland annat avseende barn med annat modersmål än svenska som kräver särskilda resurser.

Vi ger följande rekommendationer för att förbättra och utveckla kunskapsnämndens styrning och uppföljning av förskoleverksamheten:

- Resursfördelningsmodellen bör följas upp och att det bör analyseras hur en mer flexibel fördelning av resurser skulle kunna utvecklas. Det är väsentligt att den resursfördelningsmodell som används inom förskolan stödjer utgångspunkten att ge barnen likvärdiga förutsättningar.
- Nämnden bör följa upp och analysera behov och resurser avseende barn med annat modersmål.
- Nämnden bör beakta och överväga huruvida en ökad dialog skulle kunna utvecklas avseende förskolornas kvalitetsarbete och förutsättningar.
- Nämnden behöver säkerställa att förskolans lokaler är ändamålsenliga. Vi kan konstatera att en lokalförsörjningsplan håller på att tas fram vilket vi bedömer som positivt och som är ett viktigt stöd i detta strategiska arbete.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Den nya skollagen (2010:800, 8 kap) poängterar att förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt ge en trygg omsorg. Vidare betonas att barngrupperna ska ha en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö. Efter anmält önskemål ska kommunen erbjuda plats i förskolan inom fyra månader så nära barnets hem som möjligt, om rätt till plats föreligger. Skälig hänsyn ska tas till vårdnadshavares önskemål.

Förskolans verksamhet möter många utmaningar. Från nationell nivå skärps kraven på pedagogisk verksamhet och måluppfyllelse. Från och med 1 juli 2011 gäller en ny läroplan för förskolan (Lpfö 98, rev 2010). Från kommuninvånare ställs krav på service i form av platser och öppettider. Enskilt bedriven verksamhet kan förändra planeringsförutsättningarna. Barnomsorgsavgift infördes 1 juli 2009 och allmän förskola för treåringar 2010. Det är ofta svårt att rekrytera förskollärare samtidigt som dessa genom ny skollag och läroplan ges ett särskilt ansvar. Förskolelyftet för kompetensutveckling startade hösten 2009. För alla kommuner gäller kravet på god ekonomisk hushållning.

Skolverket uppmanade i sin Lägesbedömning 2008 kommunerna att ha beredskap för att erbjuda plats i förskolan, så att tillfälliga lösningar kan undvikas. 2009 konstaterade Skolverket att var tredje kommun saknade en aktuell prognos över tillgång och efterfrågan. I mars 2011 redovisar Skolverket att antalet stora grupper i förskolan (på nationell nivå) har ökat jämfört med 2010. Skolverket uttalar oro för denna utveckling och menar att barngruppernas storlek och sammansättning är viktiga kvalitetsfaktorer.

1.2. Uppdrag och revisionsfrågor

Sandvikens kommuns revisorer har utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys givit PwC i uppdrag att granska kunskapsnämndens styrning och uppföljning av förskoleverksamheten.

Granskningen har utgått ifrån följande revisionsfråga:

Säkerställer kunskapsnämnden genom styrning och uppföljning att alla förskolor erbjuder likvärdiga förutsättningar för lärande och omsorg utifrån varje barns behov samt att behov av platser och öppettider kan tillgodoses?

Kontrollmål

- Bedrivs ett målinriktat och dokumenterat kvalitetsarbete inom förskolan på både nämnds- och enhetsnivå?
- Finns det en ändamålsenlig resursfördelningsmodell som stödjer arbetet med att tillgodose både platsbehov och kvalitetskrav?

- Finns det en ändamålsenlig framtidsplanering med prognoser vad gäller platsbehov, kompetensförsörjning, kompetensutveckling och lokalbehov?
- Följer nämnden upp vad barn och vårdnadshavare anser om verksamheten, inklusive kö- och placeringsrutiner?
- Kan barns behov av särskilt stöd tillgodoses?
- Kan nämnden följa arbetet per enhet och över tid på ett tillförlitligt sätt?
- Hur utövar nämnden sin tillsynsplikt av de förskolor som drivs av annan än kommunen?

1.3. Avgränsning

Intervjuer med förskolechefer samt förskolepedagoger och barnskötare sker på fyra förskolor (Förskolan Natt & Dag, Brukets förskola, Kungsgårdens förskola samt Bullerbyns förskola).

Urvalet av förskolor har skett utifrån kommunrevisorernas önskemål om att granskningen skulle omfatta förskolor både från centrala Sandviken och från ytterområdena.

1.4. Metod

Granskningen har genomförts genom intervjuer med:

- kunskapsnämndens presidium
- skolformschef förskola
- förskolechefer 4 st
- ekonomer 2 st
- placeringsassistent
- kvalitetssamordnare
- förskollärare och barnskötare

Vi har även tagit del av följande dokumentation:

- Nationella styrdokument (Skollag och Läroplan för förskolan Lpfö 98)
- Budgetdokument Sandvikens kommun 2012
- Sandvikens kommuns delårsrapport 2012
- Verksamhetsplan 2012 – kunskapsnämnden
- Kvalitetssystem för kunskapsförvaltningen i Sandviken
- Förskolans strategi 2012-2015, med vision
- Tillämpningsregler för förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg i Sandvikens kommun
- Tydliggörande av yrkesroller i förskolan utifrån skollag och reviderad läroplan Lpfö98
- Plan för implementering förskolans reviderade läroplan
- Kvalitetsredovisning förskola 2011
- Diverse kvalitetsdokument, utbildningsdokument
- Slutsatser pedagogisk revision 2012 – förskola
- Arbetsplaner
- Föräldrasynpunkter – enkät februari 2012

2. Förskolans organisation

Sandvikens kommun har 27 kommunala förskolor varav 18 finns i Sandviken och två i Järbo. I Kungsgården, Storvik, Åshammar, Årsunda, Gästrike-Hammarby, Jäderfors och Österfärnebo finns en kommunal förskola vardera.

Dessutom finns i kommunen två dagbarnvårdare (pedagogisk omsorg) i Sandviken och fyra fristående förskolor (tre föräldrakooperativ och ett personalkooperativ). Personalkooperativet finns i Högbo och föräldrakooperativen finns i Årsunda, Sandviken och Storvik. Fram till sista november 2012 fanns även ett föräldrakooperativ i Järbo.

Övergripande ansvarig tjänsteman för förskolans verksamhet är skolformschefen för förskolan. Inom förskoleverksamheten finns 13 förskolechefer, samtliga är förskollärare.

Två placeringshandläggare arbetar med ansökningar av barnomsorg, prognoser m.m. Inom förvaltningen finns tre förvaltningsekonomer och två kvalitetssamordnare.

I tabellen nedan visas antal platser i förskolan enligt budget 2012 samt antal placerade barn per 15 oktober 2012.

	Placerade barn	Platser enligt budget 2012
Förskola	1 506	1 545
Pedagogisk omsorg	13	13
Fristående förskoleverksamhet	92	114
Totalt	1 611	1 672

Per den 15 december 2012 var 1 647 barn inskrivna i förskolan vilket minskat antalet lediga platser jämfört med oktober samma år.

I tabellen nedan visas antalet barn i förskolan per årskull och kön samt med annat modersmål än svenska.

Födelseår	Flickor	Pojkar	Totalt	Med annat modersmål än svenska
2011	83	89	172	27
2010	139	170	309	51
2009	161	151	312	57
2008	158	161	319	53
2007	177	186	363	53
2006	6	2	8	2
2005 eller tidigare	12	11	23	5
Summa	736	770	1506	248

Antalet barn i allmän avgiftsfri förskola uppgår till 153 st.¹

Gällande närvaron är genomsnittstiden för hela kommunen 31 timmar/barn per vecka. Många barn uppges dock i grunden ha 15 timmar/vecka p g a arbetslöshet men som går fler timmar per vecka som ej registreras i verksamhetssystemet.

Oavsett barnens vistelsetid räknas ett barn som en plats.

Förskolornas öppettider är i regel 6.30 – 18.30. Detta gäller ej Förskolan Dag och Natt som är öppen dygnet runt med undantag för julafton. Två förskolor i kommunen öppnar kl. 6.00 om behovet finns.

I Sandvikens kommun är det i ursprungsbudgeten budgeterat för i genomsnitt 267 st årsarbetare, varav ca 80 % är förskollärare. Antalet anställda har under hösten 2012 reducerats med 15 årsarbete.

¹ Från höstterminen det år som barnet fyller 3 år har barnet rätt till s.k. allmän förskola. Den allmänna förskolan är avgiftsfri 525 timmar/år, vilket motsvarar 15 timmar/vecka (allmänna förskolan följer skolans lov och terminer).

3. Granskningsresultat

3.1. Bedrivs ett målinriktat och dokumenterat kvalitetsarbete inom förskolan på både nämnds- och enhetsnivå?

Nationell nivå

Förskolan styrs av de nationella styrdokumenterna skollagen (2010:800, 8 kap) och läroplanen (Lpfö 98, rev 2010). Läroplanen beskriver att målen anger inriktningen på förskolans arbete och därmed också den förväntade kvalitetsutvecklingen i förskolan. Förskolan har mål att sträva mot. Riktlinjerna i läroplanen för personalen i förskolan anger dels förskollärares ansvar för att arbetet sker i enlighet med målen i läroplanen, dels det ansvar som vilar på var och en i arbetslaget i förskolan. Alla som arbetar i förskolan ska följa de normer och värden som anges i läroplanen och bidra till att förskolans uppdrag genomförs.

Sedan den nya skollagen och läroplanen började gälla i juli 2011 har kraven på förskolan ökat vad gäller pedagogisk verksamhet och måluppfyllelse.

Kommunnivå

På kommunnivå sker styrningen genom vision 2025, gemensamma planeringsförutsättningar (GPF), underlag till kommunplan (UTK)/budgetdokument inkl balanserad styrning (BS) med kommunfullmäktiges perspektiv, övergripande målsättningar, mål och mått.

Nämnds- /förvaltnings- /skolformsnivå

På nämnds-/förvaltnings-/skolformsnivå sker styrningen via kunskapsnämndens del i UTK och verksamhetsplan för kunskapsnämnden 2012 (VP).

Verksamhetsplan 2012 har tagits fram på förvaltningsnivå och beslutats i kunskapsnämnden. Verksamhetsplanens syfte är att förtydliga kunskapsförvaltningens uppdrag, d v s hur förvaltningen ska arbeta och fördela resurser kommande år för att förverkliga mål och intentioner utifrån nationella styrdokument och kunskapsnämndens mål i UTK samt andra kommunala styrdokument.

I förvaltningens kvalitetsredovisning sammanfattas och analyseras uppnådda resultat sorterade enligt de fem perspektiven i balanserad styrning. De dokumenterade slutsatserna ligger till grund för verksamhetsplanen. Resultat för kunskapsnämndens mål avrapporteras kvartalsvis enligt tidplan för balanserad styrning. Dessutom redovisar kunskapsnämnden måluppfyllelse i förhållande till kommunfullmäktiges mål i delårsrapport och årsredovisning. Verksamhetsplanen följs upp i delårsrapport, årsredovisning och kvalitetsredovisning.

På kunskapsförvaltningen arbetar två kvalitetssamordnare som arbetar mot alla skolformer och skolformschefer men finns även tillgängliga för förskolechefer.

Kvalitetssystem för kunskapsförvaltningen finns. Dokumentet som beskriver kvalitetssystemet är senast uppdaterat 20120807.

Förskolenivå

På förskolenivå styr förskolans del i verksamhetsplanen 2012.

Sandvikens kommunala förskolor har även en strategi (förskolans strategi 2012-2015) samt vision som de styrs efter;

”I Sandvikens förskolor har BARNEN huvudrollen

Här är det

- *roligt*
- *härligt*
- *spännande att vara*

Här lyssnar vi på och lär oss av varandra. Tillsammans utforskar vi det som är och det som kommer. Vi bildar framtid!”

Visionen är framtagen tillsammans med förskolepersonal och den är kopplad till kommunens vision 2025.

Enhetsnivå

På enhetsnivå är det arbetsplanen som arbetet styrs av. Arbetsplanen bygger på ovanstående mål samt läroplanen.

På enhetsnivå finns särskilda LOK²-ansvariga. De har tillsammans med förskolechefen ett övergripande ansvar för att utvärdera och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på respektive förskola.

Kvalitetsarbetet utförs utifrån målen i verksamhetsplanen, förskolans läroplan samt den lokala arbetsplanen som respektive förskola har tagit fram. Särskilda LOK-pärmar har tagits fram där kvalitetsarbetet kontinuerligt dokumenteras.

Förskolorna dokumenterar och sammanställer varje år uppföljning av målen och det systematiska kvalitetsarbetet i kvalitetsredovisningar. Dessa ligger sedan till grund för förvaltningens kvalitetsredovisning där respektive skolforms arbete redovisas.

Iakttagelser från intervjuer:

Målen i underlag till kommunplanen (UTK) är framarbetade i dialog mellan kunskapsnämnden och tjänstemännen. Målen är kopplade till kommunfullmäktiges mål. Kommunens styrmodell ”balanserad styrning” med fem perspektiv upplevs som svår att tillämpa beroende av att målen blir relativt övergripande och det är

² Lokalt kvalitetsarbete

svårt att få in mer specifika mål så att de blir styrande. Kunskapsnämnden skulle behöva sätta fler mål än vad som får plats i mallen. De mål som finns för förskolan är inte så specifika som nämnden skulle önska. Diskussion om målen förs i nämnden.

Verksamhetsplanen är förvaltningens plan för hur de ska nå målen som politikerna beslutat om. Utifrån verksamhetsplanen tar kvalitetssamordnarna fram en ”checklista” för att se vad som uppnås och vad som behöver föras med till nästa års verksamhetsplan. Checklistan går igenom med skolformschef inför sammanställningen av den gemensamma kvalitetsredovisningen.

Sandviken har valt att fortsätta att sammanställa det systematiska kvalitetsarbetet i kvalitetsredovisningar även fast lagkravet tagits bort (dock ej på att ha ett systematiskt kvalitetsarbete). Detta på grund av att det är ett väl fungerande arbetssätt och väl implementerat i verksamheten.

Kunskapsnämnden har tidigare fått en presentation av årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet. Nämndens presidium känner sig dock inte helt uppdaterade på hur långt förskoleverksamheten kommit i arbete med kvalitet. Nämndens uppfattning är dock att det arbetas på ett systematiskt sätt i kvalitetsarbetet.

Skolformschef kallas till kunskapsnämnden när ärenden som gäller förskolan finns på dagordningen. Ärenden på nämnden gäller oftast platsbehov, lokalfrågor m.m. Kvalitetsaspekter avseende förskolan tas inte upp på nämnden i den utsträckning som skulle önskas från verksamhetshåll. En gång om året genomför nämnden dialogdagar inför kommande år.

Skolformschefen förskola träffar förskolecheferna varannan vecka. Vid dessa träffar sker kontinuerliga uppföljningar och avstämningar av kvalitetsarbetet för att utveckla verksamheten. Nya skollagen är väl implementerad enligt skolformschefen och de har arbetet mycket i samverkan inom ledningsgruppen.

Alla förskolechefer har gått utbildning i lokalt kvalitetsarbete (LOK). Detta har inneburit att de har en gemensam utgångspunkt, gemensamma mallar och dokument. Förskolecheferna framhåller att detta har tydliggjort kopplingen mellan allt utvecklingsarbete och dialogen om kvalitetsarbetet har förbättrats. År 2012 är första året som årshjulet/kvalitetshjulet funnits med under ett helt år. Det framkommer att det varit en bra process under året och att det mottagits väl hos personalen men att det har krävts ett tydligt ledarskap från förskolecheferna.

Varje år genomförs en pedagogisk revision inom förskoleverksamheten. Den utförs av skolformschefen förskola och kvalitetssamordnarna. Den pedagogiska revisionen omfattar ej alla förskolor varje år utan de utgår från ett schema, dock väljs förskolorna per år ut så att alla förskolechefer omfattas av revisionen.

Det som kan utläsas av den pedagogiska revisionen för 2012 är:

”Generellt har många förskolor tagit fasta på förbättringsområden enligt föregående pedagogiska revision, liksom insikter från LOK-utbildningen.

Strävansmålen styr verksamheten i större utsträckning än tidigare och fokus ligger ofta på lärande utifrån ett kartlagt nuläge”.

”Fortfarande behöver dokumentationen av lärandet och det ”förändrade kunnandet” utvecklas, liksom kopplingen mål – mått – aktiviteter – resultat – analys – slutsatser – nya mål”.

”De flesta har gjort en plan för det systematiska kvalitetsarbetet med tidpunkter för avstämningar av arbetsplanen liksom struktur och rutiner för arbetsorganisation och möten. Föräldrasamverkan med utgångspunkt i föräldraenkätens resultat görs och metoder för att höja svarsfrekvensen provas”.

”Det internationella perspektivet, genusarbetet och det professionella språket är områden som kräver fortsatta insatser”.

Den pedagogiska revisionen finns med som underlag när skolformschefen förskola har utvecklings- och lönesamtal med förskolecheferna. Den pedagogiska revisionen presenteras för kunskapsnämnden.

Utifrån den pedagogiska revisionen och även medarbetarenkät har de sett över vad som behöver utvecklas och med vad som förskolecheferna behöver ett utvecklat stöd i. Viktiga områden som framkommer där stödfunktioner behöver utvecklas är inom ekonomi och med lokalerna. Har arbetat mycket med det för att ta fram system och processer.

Skolformschefen har tagit fram en strategi för förskolan med fokus på hållbarhet. Strategin finns skriftligt i dokumentet *”Plan implementering förskolans reviderade läroplan”*. På förskolorna vi varit ute på tas det upp att det varit stor fokus på att implementera förskolans reviderade läroplan och den nya skollagen. Detta arbete har stöttats genom bl a föreläsningar och gemensamma reflektioner inom arbetslag och enheter.

Under 2011 och 2012 har utbildning genomförts avseende pedagogisk dokumentation³.

Kvalitetssamordnarna stödjer förskolorna med kvalitetsarbetet på olika sätt, bl a med LOK-utbildning (lokalt kvalitetsarbete), genomförande och återkoppling till förskolecheferna avseende den pedagogiska revisionen, genomförande av föräldraenkät, revidering av förskolors likabehandlingsplaner m m. I det systematiska kvalitetsarbetet har verksamheten kommit så långt, enligt uppgifter, att de nu kan fokusera på analysarbetet. För att arbeta med detta har kvalitetssamordnarna tagit fram en metod för analys och utbildning kommer att ske för LOK:are.

Det framförs från personal på förskolorna att i och med arbetet med LOK-pärmen kommit igång ser de tydligare vilka områden i deras verksamhet som har utvecklats och vad de ska arbeta vidare med. Vid höstterminens slut gör förskolorna en uppföljning av den lokala arbetsplanen, LOK-arbetet samt övriga styrdokument och

³ Pedagogisk dokumentation är ett arbetsverktyg som hänger ihop med ett särskilt arbetssätt och pedagogiskt tänkande. Det handlar om att försöka se och förstå vad som pågår i verksamheten, utan en på förhand bestämd ram av förväntningar och normer.

vid vårterminens slut görs en slutvärdering. De anser själva att de är i en ständigt utvecklande arbetsprocess där de känner att de går framåt i det systematiska kvalitetsarbetet. Förskolorna har ett årshjul som är ett hjälpmedel för medarbetare och förskolechef att kommunicera kring och se den röda tråden med allt arbete som sker under året. För och efterarbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet sker i LOK-gruppen (består oftast av en medarbetare från varje avdelning). Delgivande och dialog kring förskolans kvalitetsarbete sker på föräldramöte och på barnens utvecklingssamtal.

På förskolorna framförs att de arbetat mycket de senaste åren med att utveckla arbetsplanerna med mål och att därefter ta fram aktiviteter för att nå målen. Personalen har fått både utbildning och stöd i detta arbete. Arbetsplanen och det systematiska kvalitetsarbetet hänger bättre ihop nu anser personalen. Det är tydligare vilka utvecklingsområden de ska arbeta med.

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling finns för varje förskola. Kvalitetssamordnaren samlar en gång om året in alla planer och granskar dem. Granskningen sammanställs och återkopplas till respektive förskolechef. Skolverket har tagit fram en webbmodul som stöd till framtagandet av planerna och som de utgår ifrån. Likabehandlingsplanen har vävts in i förskolornas arbetsplaner så att den blir ett levande dokument.

Överlämningsrutiner mellan förskola och förskoleklass finns dokumenterade. Detta fungerar bra framhålls det vid intervjuerna. Däremot är det inte lika tydliga överlämningsrutiner vid överlämning mellan förskolor.

Personalen framhåller att förskolecheferna har utvecklats som pedagogiska ledare. De anser att förskolecheferna är drivna och har fokus på kvalitet samt att de finns till hands för sin personal med att stötta och kommunicera kring olika frågor.

På förskolan Natt & Dag har det varit hög personalomsättning de senaste tre åren. Personalen framför att det är en annan verksamhet än "vanliga" förskolor utifrån att de har nattbarn och verksamheten då övergår till pedagogisk omsorg med andra krav. Detta ställer höga krav på personalen vad gäller flexibilitet och snabba förändringar i verksamheten, de ändrar mycket i sina arbetsscheman utifrån önskemål och behov hos föräldrar. Det krävs mycket administration för att hantera t ex taxi till skolbarnen. De har en administrativ resurs på 50 %. Skolbarnen som sover över på nätterna äter frukost på respektive fritidshem och tar sig dit via skoltaxi.

Kommentarer och bedömning:

De senaste åren har system, rutiner och arbetssätt som stöd till ett systematiskt kvalitetsarbete utvecklats inom förskoleverksamheten. Till detta har kompetensutveckling och centrala stödresurser kopplats. Vi har i granskningen kunnat se en "röd tråd" i hela styrningskedjan från nationell styrning ner till enhetsnivå. Vi har även i granskningen både muntligt och skriftligt tagit del av hur personalen arbetar med utveckling av verksamheten både centralt inom

förvaltningen och på de förskolor vi besökte vilket gett oss en positiv bild av det systematiska kvalitetsarbetet inom förskoleverksamheten.

Vår bedömning är således att det bedrivs ett målinriktat och dokumenterat kvalitetsarbete inom förskolan på både nämnds-, -förvaltnings- samt enhetsnivå.

3.2. Finns det en ändamålsenlig resursfördelningsmodell som stödjer arbetet med att tillgodose både platsbehov och kvalitetskrav?

Det kommunala målet för förskolan inom perspektivet *ekonomi* är att förskolan och skolbarnomsorgens nyckeltal ska ligga i nivå med jämförbara kommuner. Långsiktigt är målet att gruppstorlekarna inte ska överstiga 15 barn i småbarnsgrupper och 20 i syskongrupper.

Iakttagelser från intervjuer:

Kunskapsnämnden får varje år en rambudget som skall fördelas mellan skolformerna.

Resursfördelningen mellan skolformerna utgår ifrån föregående års budget med hänsyn till förändringar som anmälts i UTK. Förvaltningsekonomen framhåller att de i resursfördelningen försöker ta hänsyn till faktiska kostnader och kostnader per plats i respektive skolform. Hänsyn tas även till de prognoser som görs kring barnkullarnas storlek m.m.

Budgeten för förskolan läggs upp i en excelmodell. I excelmodellen specificeras förskolorna, antalet avdelningar, antalet platser under vår respektive höst och antalet pedagoger. Excelkalkylen överförs sedan till HR-systemet i kommunen, PersonecP.

Antalet barn per årsarbetare uppgick till 6,14 enligt ursprungsbudget för 2012 men efter anpassningar av personal i förhållande till antal barn under hösten 2012 uppgår antalet barn per årsarbetare till 6,50.

Varje barn räknas oavsett vistelsetid som en plats i förskolan.

När förskolans budgetram är beslutad beräknas en kostnad per barn som motsvarar de av kunskapsnämnden beslutade ersättningarna. Detta är sedan grunden för ersättningen till fristående förskolor. Under 2012 utbetalades ersättning till de fristående förskolorna uppgående till 90 855 kr per år och barn exkl. lokaler. Den interkommunala ersättningen beslutades till 109 008 kr per år och barn inkl. lokal.

Resurser som avser särskilt stöd fördelas inom förskolan genom en central pott. Respektive förskolechef får ansöka om resurser för särskilt stöd som sedan fördelas i förskolans ledningsgrupp tillsammans med skolformschefen.

För barn med annat modersmål får förskolan 400 000-450 000 kr per år från integrationen. Förskolan har budgeterat 900 000 kr i modersmålsstöd. Denna budget har överskridits under 2012 med ca 50 000 kr.

Vissa problem i personalsystemet kring löne- och personalkostnaderna har uppdagats av förvaltningsekonomerna och en lösning är, enligt uppgifter, på gång. Problemet har främst handlat om att personalen inte tillhört rätt kostnadsställe i systemet.

En gång per månad genomför skolformschefen förskola budgetuppföljning tillsammans med förvaltningsekonomen.

Förvaltningsekonomerna träffar även förskolecheferna för ekonomiska uppföljningar ca åtta gånger per år. Vid intervjuer framkommer att dessa träffar blivit fler då förvaltningsekonomerna varit förskolecheferna behjälpliga i prognosarbetet m m.

Rapporteringen till nämnden sker främst via en standardiserad rapport. Rapporteringen sker månadsvis per innevarande månad.

Gällande resursfördelningen framkommer vid intervjuerna att det i dialogen mellan verksamheten och nämnden finns vissa områden som behöver tydliggöras, exempelvis avseende förändringar i barngrupperna under året. Ett annat område som lyfts vid intervjuer är förståelse för förskolans verksamhet och behov.

Vid intervjuer framkommer att det anses vara en ändamålsenlig resursfördelningsmodell för förskolan utifrån att verksamheten har en ekonomi i balans. Modellen har inte utvärderats men i intervjun framkommer att det finns vissa tankar kring en översyn av modellen för att säkerställa att den tillgodoser både platsbehov och kvalitetskrav.

Kommentarer och bedömning:

Enligt förskolans läroplan ska verksamheten utgå ifrån en helhetssyn på barnet och barnets behov och att barn som behöver mer stöd och stimulans skall få detta stöd för utvecklas så långt som möjligt. Förskolechefen har enligt läroplanen ett särskilt ansvar att verksamheten utformas så att barn får det särskilda stöd, den hjälp och de utmaningar som de behöver.

Vår bedömning är att den resursfördelningsmodell som idag används inom förskolan inte fullt ut stödjer att resurser fördelas efter barnens behov. Resursfördelningsmodellen inom förskolan utgår ifrån förgående år och det görs inga djupare analyser kring fördelningen, resultatet etc. Till viss del tas det hänsyn till förändringar inom förskoleverksamheten.

En fungerande dialog mellan kunskapsnämnden och förskoleverksamheten är grundläggande för en god förståelse för nämndens beslut och för förskolans verksamhet. En god förståelse är även viktigt i resursfördelningen för att säkerställa att den modell som används tillgodoser platsbehov, kvalitetskrav m.m.

Vi bedömer att resursfördelningsmodellen bör följas upp och att det bör analyseras hur en mer flexibel fördelning av resurser skulle kunna utvecklas. Det är väsentligt att den resursfördelningsmodell som används inom förskolan som stödjer utgångspunkten att ge barnen likvärdiga förutsättningar.

3.3. Finns det en ändamålsenlig framtidsplanering med prognoser vad gäller platsbehov, kompetensförsörjning, kompetensutveckling och lokalbehov?

Iakttagelser från intervjuer:

Platsbehov

Det finns två placeringshandläggare i kommunen. Den ena hanterar ansökningar till de centrala delarna och den andra hanterar ansökningar till ytterområdena.

I dokumentet *"Tillämpningsregler för förskoleverksamheten och pedagogisk omsorg i Sandvikens kommun"* tydliggörs bl a vad som gäller avseende ansökan om plats i förskola eller pedagogisk omsorg.

Kommunen arbetar med prognoser över barnkullarna bland annat utifrån folkbokföringsregistret. Placeringshandläggarna följer befolkningsregistret kontinuerligt. Folkbokföringsregistret ligger till grund för prognosmodell i Excel som hanteras av placeringshandläggarna. Det framkommer att det har funnits vissa problem när de hämtat data från folkbokföringen. Problemet har varit att de inte kunnat lita på att det är korrekta data som hämtas.

Ytterligare underlag i prognosarbetet är uppföljning av antalet inskrivna gravida samt antalet födda barn från BVC (barnvårdscentralen). Denna uppföljning görs av skolformschefen för förskolan två gånger per år. Denna statistik säger dock inget om när föräldrarna kommer att ansöka om barnomsorg.

Utifrån prognosarbetet lämnar förskolan input till UTK (underlag till kommunplanen). Kvalitetssamordnarna ansvarar för införandet till UTK och verksamheten bidrar med information och signaler till dem.

Placeringshandläggarna hanterar samtliga ansökningar till den kommunala förskolan. Även de fristående förskolornas kö hanteras av kommunens placeringshandläggare. Det finns inget som hindrar att stå i båda köerna samtidigt. Uppföljning av kön till den kommunala förskolan hanteras av placeringshandläggarna. Den trend som kan ses är att föräldrar ansöker om barnomsorgsplatser tidigare.

Vid granskningstillfället framhålls att kommunen klarar kravet på placering inom 4 månader från ansökningsdatum. Det tas dock inte fram någon statistik över huruvida placeringen sker enligt närhetsprincipen eller enligt 1:a handsval respektive 2:a handsval.

Förskolecheferna har ett gott samarbete med placeringshandläggarna och dialog dem emellan sker kontinuerligt. Om akuta insatser behöver göras sker dialog i förskolechefgruppen.

Vad gäller 15-timmarsbarnen följer kommunen skollagen och går på Skolverkets rekommendationer. Förskolorna bestämmer själva om de vill fördela 15-timmarsbarnen exempelvis på tre dagar (tisdag, onsdag, torsdag) kl 9-14 eller på fem dagar mellan kl 8-11. Detta ser olika ut på respektive förskola.

På förskolan Natt & Dag finns inget tak på antalet nattbarn. Vid granskningstillfället höll detta på att förhandlas kring. De har 30 sängplatser med ca 56 barn inskrivna (dock är inte alla där varje natt). Detta innebär att barnen inte alltid får samma säng de nätter de sover över på förskolan.

Planering av bemanningen i verksamheten sker utifrån att vårdnadshavaren lämnar ett schema med närvarotid för barnet på förskolan. Det är vårdnadshavarens ansvar att omgående ändra schemat och meddela om förändring av närvarotid sker. Schemat kan lämnas in via en e-tjänst eller skriftligt på blankett. En trend som märks är att närvarotiden ökar.

Kompetensförsörjning

Inom förskolan i Sandviken är ca 80 % utbildade förskollärare. Nyrekrytering sker i stort sätt bara av förskollärare.

Personalen inom förskolan har en hög ålder i genomsnitt.

Kompetensförsörjningsplan finns enligt uppgift.

Under ett år varierar efterfrågan på förskoleverksamheten vilket är en påverkansfaktor för planering av verksamheten och kompetensförsörjning. Under hösten är det t ex vanligtvis en större efterfrågan än på våren, men det totala inskrivna barnantalet är lägre eftersom förskolan fyller på med ca 100 barn på vårterminen. Detta framhålls som ett område där dialogen med nämnden behöver utvecklas för att skapa förståelse för förskolans förutsättningar.

Kompetensutveckling

Skolformschefen förskola började redan 2009 att ta fram en plan för implementering av förskolans reviderade läroplan, "*Plan för implementering av förskolans reviderade läroplan*", med målet att all personal i förskolan inom tre år skulle ha fördjupade kunskaper inom minst ett av områdena språkutveckling, matematik, naturvetenskap eller teknik. Planen omfattar utbildningsaktiviteter för förskolechefer, alla personal, förskollärare samt barnskötare. Planen sträcker sig mellan 2009 och 2015, dock ej klar ända fram till 2015 utan är ett levande dokument som fylls på efterhand. Planen har, enligt uppgift, kommunicerats till förskolecheferna och de har i uppdrag att presentera den för sin personal. Planen finns även med i mail som går ut från skolformschefen där det även ligger en länk till underlag till planen.

En förskolechef är ansvarig för varje målområde/nätverk i planen, t ex språkutveckling. Nätverken har tagit fram informationsblad om vad de arbetar med och lägesrapportering. Förskolecheferna prioriterar vilka medarbetare som ska delta i respektive utbildning/nätverk.

Under 2011 arbetades det mycket med tydliggörande av roller och ansvar. Med underlag av detta sker fortbildning för all personal inom förskolan, vilken typ av utbildning skiljer sig mellan förskollärare och barnskötare. Vi har i granskningen tagit del av dokumentet *"Tydliggörande av yrkesroller i förskolan utifrån skollag och reviderad läroplan Lpfö 98"*.

Personal har tidigare genomgått förskolelyftet I, däremot går ingen från Sandviken förskolelyftet II som sker mellan åren 2012-2014. Anledningen som tas upp för detta är att det inte finns medel.

Utbildning i lokalt kvalitetsarbete (LOK) har genomförts för alla förskolechefer samt utvald personal på förskolorna som ingår i respektive förskolas LOK-grupp.

Under 2012 har kompetensutveckling skett genom bl a dansmatte (matematik och rörelser), språk- och kunskapsutveckling (språktåget), AKK (alternativ teckenkommunikation), NTA (naturvetenskap och teknik), hållbar utveckling enligt kriterier från skolverket har startat på två förskolor, föreläsningar i samverkan med det regionala nätverket på Högskolan i Gävle (HiG) inom olika områden m m.

Personalen på förskolorna anser att de får kompetensutveckling och att den är kopplad till utvecklingsarbetet på förskolorna. Den personal som varit på utbildning informerar arbetslaget så att kompetensöverföring sker. Det framförs att det inte varit lika mycket kompetensutveckling till barnskötarna. Skolformschefen för förskolan är dock medveten om detta och tagit hänsyn till det i *"Plan för implementering av förskolans reviderade läroplan"*. Det framkommer att det dock inte är helt enkelt för personalen att åka på utbildning. Det blir ett pyssel med att få ihop verksamheten, t ex med vikarier (det finns en vikariepool) och ibland avstår därför personalen utbildning mot bakgrund av detta.

Ett gott samarbete finns med Högskolan i Gävle och det är något som skolformschefen värnar om. Samverkan med andra kommuner har skett kring föreläsningsserier och forskningscirkel. Ca 80 förskolepersonal deltar inom samverkan. Två förskollärare har gått 15 hp Forskningscirkel "Forskning om lärande och undervisning i perspektivet av yrkesutveckling". Två förskollärare går nu. Ambitionen är att fler ska gå utbildningen. Dock är intresset lågt från andra kommuner. Föreläsningsserierna har bland annat handlat om kvalitet, utvärdering och verksamhetsutveckling.

Lokaler

Det framhålls att många av lokalerna är i dåligt skick vad gäller storlek (exempelvis att lokalerna är byggda för 16 barn men har 22 barn) och standard. Underhållet framhålls som bristfälligt och på vissa förskolor saknas det tillräckligt skydd utomhus då barnen sover ute samt personalutrymmen.

En lokalförsörjningsplan är under utarbetande.

Kommentarer och bedömning:

Arbetet med prognoser över befolkningsutvecklingen bedrivs enligt beprövade metoder. Det finns en medvetenhet om att prognoserna är de bästa möjliga gissningen om framtiden och inga absoluta fakta. Prognoserna utgör en vägledning i bedömningen av lokal- och platsbehov.

Vi kan konstatera att det sker en systematisk och långsiktig planering avseende kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Planeringen sker i dialog mellan skolformschef förskola och förskolecheferna vilket skapar möjligheter till att samordna kompetensutveckling och personalplanering mellan avdelningar och förskolor. Vår bedömning är att det är positivt då själva modellen inte ger utrymme för lokala lösningar och profileringar vilket kan vara resurskrävande och mindre strategiskt. Dock framhålls att det finns en flexibilitet i utbildningsinsatser och att dessa är kopplade till respektive förskolas utvecklingsbehov.

Skollagen pekar på att lokalerna och utrustning ska finnas för att syftet med förskolan ska kunna uppfyllas. Det framkommer i granskningen att vissa lokaler inte bedöms som ändamålsenliga utifrån de krav som finns. Nämnden behöver säkerställa att förskolans lokaler är ändamålsenliga. Vi kan konstatera att en lokalförsörjningsplan håller på att tas fram vilket vi bedömer som positivt och som är ett viktigt stöd i detta strategiska arbete.

Vår bedömning är att det i huvudsak finns en ändamålsenlig framtidsplanering med prognoser vad gäller platsbehov, kompetensförsörjning, kompetensutveckling och lokalbehov.

3.4. *Följer nämnden upp vad barn och vårdnadshavare anser om verksamheten, inklusive kö- och placeringsrutiner?*

Som ett led i arbetet med att följa upp förskolans verksamhet och förbättra föräldrarnas delaktighet ges vårdnadshavare möjlighet att besvara en enkät en gång per år. Enkäten utgår från läroplanens mål och de mål som kommunfullmäktige har prioriterat i Sandvikens kommun. Enkäten finns att tillgå på fem olika språk.

Den enkät som vi tagit del av i granskningen omfattar inte frågor om kö- och placeringsrutiner.

Resultatet av enkätundersökningen på en övergripande nivå delges kunskapsnämnden. Det finns möjlighet för nämnden att ta del av resultatet per förskola om önskemål finns.

I tabellen nedan visas besvarade enkäter i procent för förskolorna som omfattades av granskningen.

	Besvarade enkäter 2012
Brukets förskola	51 % (25/49)
Kungsgårdens förskola	69 % (57/83)
Bullerbyns förskola	78 % (72/92)
Förskolan Natt och dag	35 % (15/40)

I enkäten finns förutom ett antal påståenden även möjlighet att lämna övriga synpunkter.

Iakttagelser från intervjuer:

Det finns ett önskemål från kunskapsnämnden att ställa frågor om öppettider i föräldraenkäten.

För att öka svarsfrekvensen förs diskussioner om hur enkäten ska delges vårdnadshavaren. Bland annat kommer enkäten att tas upp på föräldramöten, vid utvecklingssamtal etc.

För att få ta del av sin enhets resultat i föräldraenkäten ställs vissa krav på antalet ifyllda enkäter. Detta innebär att avdelningar där färre föräldrar har besvarat enkäten än kravet, endast får resultatet för hela förskolan. De kan då inte ta del av resultatet för den enskilda enheten. I granskningen har framkommit att personalen upplever detta som ett utvecklingsområde då avdelningens resultat är en väsentlig del i förbättringsarbetet.

Kommentarer och bedömning:

Det är positivt att föräldraenkäter genomförs årligen som stöd till utveckling och säkerställande av en kvalitativ verksamhet. Detta leder troligtvis till att föräldrarnas delaktighet ökar. Vi kan konstatera att resultatet från den årliga enkäten delges till kunskapsnämnden.

Det finns önskemål om att enkäten även ska omfatta frågor avseende placerings- och körutiner samt öppettider vilket bör beaktas till nästkommande års enkätundersökning.

Vi bedömer att verksamheten arbetar aktivt för att öka svarsfrekvensen på föräldraenkäten. Vidare har det även uppmärksammats i verksamheten att de behöver förbättra informationen till föräldrarna avseende resultatet från enkäten samt vilka förbättringsområdena är och hur dessa kommer att åtgärdas.

3.5. Kan barns behov av särskilt stöd tillgodoses?

För 15 barn har förskolechefer bedömt att extraresurs i form av personalförstärkning i arbetslaget behövs. Orsaker till extraresurs är barns neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och sociala/psykosociala svårigheter, Downs syndrom, hörselskador samt mycket grav hörselskada. Utöver det finns en särskild avdelning på Smultronbackens förskola för barn med grava funktionshinder där 7 barn (1-6 år) är placerade.

Det finns en arbetsplan och rutiner för arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Inom förskolans organisation finns fyra specialpedagoger som har en förskolechef som chef.

Vid behov av annan resurs än specialpedagog sker ansökan till skolformschef. Särskild rutin och ärendegång för detta finns framtagen.

Iakttagelser från intervjuer:

De vi intervjuat känner till arbetsplanen avseende arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Ärendegången vid upptäckt av behov upplevs som tydlig.

Det framkommer vid intervjuer att förskolan har ett fungerande systematiskt samarbete med tal- och specialpedagoger. De upplevs vara ett stort stöd och en viktig, ovärderlig resurs. Specialpedagogerna medverkar vid barnkonferenser varje termin, konsultationer vid behov, utredningar samt vid regelbundna träffar med förskolechefer och individ- och familjeomsorg. Talpedagogerna är stöd vid behov av konsultation och handledning.

Inom förskolechefgruppen förs en aktiv dialog om det särskilda stödet och vilka behov som finns på respektive förskola. Specialpedagogerna är delaktiga i arbetet med fördelningen av det särskilda stödet och stöttar i prioriteringarna.

Vid barnkonferenserna, som sker varje termin, diskuteras både hela barngrupper samt barn som personalen känner extra oro för. Om ett barn får särskilt stöd upprättas en handlingsplan tillsammans med föräldrarna.

Det varierar på förskolorna avseende antalet barn med annat modersmål vilket kräver särskilda resurser. Det är främst två stycken förskolor som har stödresurser. I budgeten för förskolan har de två personer som arbetar med extra språkstöd (arabiska). Inom förskolan i Sandvikens kommun finns barn med 31 olika modersmål. För att kunna kommunicera med barn och föräldrar som har annat modersmål används bl a bilder, tydligt kroppsspråk och att personalen lär sig vissa basuttryck på några språk. Tolk från Tolkservice i Härnösand (ramavtal finns) används vid utvecklingssamtal och inskolning. Vid intervjuer framkommer att det många gånger saknas resurser för att möta både barn och föräldrar med annat modersmål. En av förskolorna nämner att ju fler barn med annat modersmål de fått desto färre barn med svenska som modersmål ansöker till deras förskola. Det lyfts

vid intervjun att detta är en viktig integrationsfråga för hela kommunen att ta hänsyn till och arbeta med.

Vid överlämningar av barn med särskilda behov mellan förskolor eller till förskoleklass sker det flera möten.

Det framhålls vid intervjuer att man upplever i förskoleorganisationen att behoven ökar och att behoven ej kan tillgodoses fullt ut men att de hela tiden arbetar för att prioritera och hitta lösningar för att tillgodose behov. De stödresurser som finns att tillgå från Elevhälsa och specialpedagogerna upplevs dock fungera väldigt bra, det framhålls att det är mer tid och resurser i vardagen som kan förbättras. Det är, enligt uppgifter, en väldig skillnad på att ha 3,5 tjänster per avdelning än 3, 0 tjänster. Det påverkar kvaliteten på verksamheten.

Kommentarer och bedömning:

Vi kan konstatera att det finns en tydligt angiven rutin och process för arbetet med barn i behov av särskilt stöd samt är rutinen känd och tillämpas i verksamheten.

För barn med tydligt behov av särskilt stöd eller med en diagnos bedömer personalen att det tillgodoses. Däremot ges en bild av att förskolepersonalen varje dag får prioritera och hitta lösningar för att kunna tillgodose barns behov av stöd. Det som särskilt lyfts upp i denna granskning är barn med annat modersmål och att det är en större fråga än att tillsätta språkstöd. Det som även framhålls är att antal tjänster per avdelning påverkar kvaliteten och möjlighet att kunna tillgodose särskilt stöd.

Under punkt 4.2 är vår bedömning att den resursfördelningsmodell som idag används inom förskolan inte fullt ut stödjer att resurser fördelas efter barnens behov.

Därav är vår bedömning att barns behov av särskilt stöd inte fullt ut kan tillgodoses.

3.6. Kan nämnden följa arbetet per enhet och över tid på ett tillförlitligt sätt?

Iakttagelser från intervjuer:

Kunskapsnämnden får den sammanställda kvalitetsredovisningen för förskolan presenterad. Det finns dock alla möjligheter att fördjupa sig för den som vill. Dock blir det svårt att rapportera på enhetsnivå till nämnden, det blir för ohanterligt. Fördjupning sker vid avvikelser med detta är ytterst sällan.

Nämnden träffar förskolecheferna vid dialogdagar en gång per år. Som stöd till dialogen tar kvalitetssamordnarna fram frågeställningar. Förskolecheferna har även bjudit in politiker till förskolechefgruppen, dock fördes det då en dialog om ekonomin. Politiker bjuds även in till förskolorna vid särskilda händelser. Uppfattningen från både nämnd och verksamhet är att det är viktigt och värdefullt med en bra och kontinuerlig dialog. Verksamheten efterfrågar mer spontana besök

från politikerna för att skapa mer förtroget och avdramatisering.
Kunskapsnämnden har inte utsett kontaktpolitiker inom förskoleverksamheten.

Ekonomirapporteringen till nämnden sker via en standardiserad rapport för innevarande månad. Rapporteringen är på en övergripande nivå, per skolform. Fördjupning sker vid avvikelser. Förskolan har haft en ekonomi i balans de senaste åren så någon sådan efterfrågan har inte varit aktuell. Förvaltningsekonomien är med vid varje nämndsmöte.

Kommentarer och bedömning:

Kvalitetsarbetet inom förskoleverksamheten har utvecklats de senaste åren. Vår bedömning är att det i Sandviken sker både ett centraliserat och decentraliserat kvalitetsarbete, där det decentraliserade kvalitetsarbetet i huvudsak sker enligt gemensamma system och arbetsprocesser samt centrala riktlinjer vilket skapar goda förutsättningar för kunskapsnämnden att kunna följa arbetet per enhet och över tid på ett tillförlitligt sätt.

Det har i granskningen framförts önskemål om en ökad dialog avseende förskolornas kvalitetsarbete och förutsättningar. Kunskapsnämnden bör beakta och överväga huruvida en ökad dialog skulle kunna utvecklas.

3.7. Utövar nämnden sin tillsynsplikt av de förskolor som drivs av annan än kommunen på ett tillfredsställande sätt?

I Sandvikens kommun finns fyra fristående förskolor. Tre av dessa förskolor är föräldrakooperativ och en förskola är ett personalkooperativ.

Rutin finns framtagen för tillsynen av de förskolor som drivs av annan än kommunen. Rutinen är den samma som den pedagogiska revisionen som även görs på de kommunala förskolorna. Den pedagogiska revisionen fokuserar på huvudmannskapet och omfattar både en genomgång av dokumentation, en självvärdering samt ett möte med förskolans styrelseordförande, förskolechef samt förskollärare.

Den dokumentation som ska lämnas in till skolformschefen för förskolan inför en tillsyn är;

- Kvalitetsredovisning
- Arbetsplan
- Likabehandlingsplan
- Senaste årsredovisning
- Plan för det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet
- Skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen
- Sammanställning över klagomål samt vilka åtgärder som vidtagits
- Skriftliga rutiner för egenkontroll
- Skriftliga rutiner för barnsäkerhet och arbetsmiljö
- Rutiner för hur verksamheten tar ansvar för barn i behov av särskilt stöd
- Rutiner för rapportering av inskrivna barn, start- och slutdatum

- Självvärdering
 - o Huvudmannens
 - o Förskolechefens
 - o Arbetslagets

Självvärderingen ska fyllas i av styrelseordförande, förskolechef samt arbetslagsledare (samlar ihop arbetslagets synpunkter). Självvärderingen utgår ifrån läroplanens områden som utveckling och lärande, ledning och systematiskt kvalitetsarbete, normer och värden m m.

Mötet som sker en gång per år innebär att skolformschefen för förskolan och kvalitetssamordnare från förvaltningen först träffar den fristående förskolans styrelseordförande en halvtimme och sedan träffar de förskolechef och förskollärare tillsammans med styrelseordförande i en och en halvtimme.

Enligt kunskapsnämndens protokoll 2013-01-28 § 10 har tillsynen av fristående förskolor under 2012 rapporterats till nämnden. Tillsynen har genomförts i form av pedagogisk revision i enlighet med rutinen ovan. I tillsynen har 91:ans förskola, Bergatrollens förskola, Högbo förskola och Trollstugans förskola ingått och samtliga bedöms uppfylla de villkor som gäller för godkännande och rätt till bidrag för enskild förskoleverksamhet i Sandvikens kommun.

Iakttagelser från intervjuer:

Tillsynen fungerar i huvudsak bra. Det som kan vara lite problematiskt är att det byts ut människor på de fristående förskolorna en hel del.

Skolinspektionen genomförde tillsyn under 2011 av Sandvikens kommuns rutiner för tillsynsplikten. Den brist som påtalades var att kommunen behövde utarbeta rutiner i syfte att fånga upp eventuella missförhållanden i förskolor och fritidshem i enskild regi. Detta har åtgärdats enligt uppgift.

Kommentarer och bedömning:

Vi kan konstatera att kommunen vid granskningstillfället hade genomfört sin tillsynsplikt.

Vår bedömning är att tillsynen genomförs på ett tillfredsställande sätt. Efter skolinspektionens påpekande av brister gällande tillsynen har detta åtgärdats och det är positivt att dokumenterade riktlinjer för tillsyn av fristående förskolor har tagits fram.

2013-02-26

Louise Cedemar
Projektledare

Pär Månsson
Uppdragsledare